

KOUCHING TEXNOLOGIYASI - PEDAGOGIK KOMPETENTSIYANI OSHIRISH SHAKLI SIFATIDA

Inoyatxon Tuychiyeva

Fargʻona davlat universiteti dotsenti, p.f.b.f.d.(PhD)

Maftuna Hokimjonova

Fargʻona davlat universiteti magistranti

Dilshoda Muqimova

Quvasoy shahar 17-DMTT metodisti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada pedagogik kompetentsiyani oshirishning tobora koʻproq foydalanilayotgan shakli kouching texnologiyasi va uni tarbiyachilarning shaxsiy va kommunikativ rivojlanishiga hissa qoʻshadigan kuchli vosita boʻlib xizmat qilishi haqida.

***Kalit soʻzlar:** kouching texnologiyasi, tarbiyachilarning kasbiy rivojlanishi, texnologiyalar integratsiyasi, koucherlik.*

ABSTRACT

This article is about coaching technology, an increasingly used form of pedagogical competence improvement, and how it serves as a powerful tool that contributes to the personal and communicative development of educators.

***Keywords:** coaching technology, professional development of educators, integration of technologies, communication.*

KIRISH

Koucherlik - bu shaxsning imkoniyatlarini ochib berish texnologiyasidir.
(T.Golluey)

Taʼlim sohasidagi koucherlikga hayotning barcha sohalarida, shu jumladan taʼlim sohasida ham yuqori natijalarga erishishga yordam beradigan taʼlim jarayoni subʼektlari oʻrtasidagi uzoq muddatli hamkorlik sifatida qaraladi.

Koucherlik - bu pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish, oʻz-oʻzini tarbiyalash, tarbiyachilarning oʻz-oʻzini rivojlantirishga koʻmaklashish, maslahat (treninglar, suhbatlar, seminarlar) orqali sharoitlar yaratish usuli. Koucherlik oʻrgatish, koʻrsatma berish, ilhomlantirish demakdir.

Kouching – esa rivojlanish bo‘yicha maslahat. An’anaviy maslahat va koucherlik o‘rtasidagi farq shundaki, koucherlik kasbiy faoliyatni shaxsiy qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan faol ta’lim shaklidir. Ushbu uslubning asosi interaktiv muloqot, munozara (savol-javob, bu erda tarbiyachi maslahat va tavsiyalar olmaydi, faqat koucher unga bergan savollariga javob beradi va tarbiyachi o‘z muammolarini hal qilish uchun zaxira va yo‘llarni topadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Koucherlik - bu rahbarlikning uchta asosiy yo‘nalishini ta’minlashda professional va pedagogik kompetensiya va samaradorlikni oshirish jarayonida qo‘llaniladi:

a) tashkilotning ustavlari, qarashlari va maqsadlarini ta’minlaydigan kommunikativ soha;

b) yuqori samarali jamoaviy ish olib boradigan munosabatlarni o‘rnatish va o‘zaro hamkorlikni osonlashtirish;

v) bajarish va natijalarni olishning yuqori samaradorligini ta’minlash.

Kouching texnologiyasi – koucherning (katta o‘qituvchi, tajribali o‘qituvchi,) mijoz (tarbiyachi) bilan maqsadga qaratilgan suhbat.

Mashg‘ulotlar davomida koucher tarbiyachini faollashtiradigan, o‘qituvchiga haqiqatni tahlil qilish va maqsadga erishish variantlarini tanlash orqali maqsadni belgilashdan yakuniy natijaga o‘tishga yordam beradigan usullardan foydalanadi.

Koucherlikning umumiy asoslarini quyidagi tushunchalar bilan ifodalash mumkin:

1) sheriklik;

2) potentsialni ochish;

3) natija.

Koucher (maslahatchi) yechimlar uchun ijodiy izlanishni rag‘batlantiradi va maqsadlarga erishish va o‘zgarishlarni amalga oshirish uchun tarbiyachilarning qat’iyatlilikini qo‘llab-quvvatlaydi ularning kasbiy faoliyatida motivatsiya beradi. Boshqacha aytganda, koucherlik jarayonida tarbiyachilar maqsadga erishishning o‘ziga xos yo‘lini topadilar va murabbiy yaratadi;

ijodiy muhit, muqobillarni topish uchun maxsus maydon(atmosfera) yaratadi;

ishonch, bu yerda tarbiyachi o‘z g‘oyalari va takliflari befarq qolmasligini his qiladi.

Kouching bir necha bosqichlardan o‘tadi:

1-bosqich - koucher va tarbiyachi o‘rtasida hamkorlikni o‘rnatish;

2-bosqich - aniq maqsadga erishish uchun vazifalarni birgalikda belgilash;

3-bosqich - mavjud muammoni (vaziyatni) o'rganish;

4-bosqich - natijaga erishish yo'lidagi ichki va tashqi to'siqlarni aniqlash;

5-bosqich - qiyinchiliklarni engish imkoniyatlarini ishlab chiqish va tahlil qilish muammoni hal qilish;

6-bosqich - harakatning aniq variantini tanlash va harakatlar rejasini tuzish;

7-bosqich - ma'lum bir sanaga qadar nima qilish kerakligi to'g'risida kelishuv.

Shunday qilib, koucherlik koucher va tarbiyachilar o'rtasidagi g'ayratli o'zaro munosabatlarga asoslangan texnologiya, bunda koucher har bir tarbiyachining ma'lum bir fan sohasida optimal vaqt oralig'ida muhim maqsadlarga erishish uchun har bir tarbiyachining shaxsiy salohiyatini ochishga qaratilgan maxsus shart-sharoitlarni yaratadi.

Har bir koucher har xil, lekin odatda yuqorida sanab o'tilgan barcha qadamlar koucherlik texnologiyasining har bir bosqichida mavjud. Har bir koucherlik sessiyasi tarbiyachi uchun maqsadga erishish uchun hal qilinishi kerak bo'lgan ba'zi bir vazifa bilan keladi va shuning uchun mavjud vaziyat, mavjud resurslar va nima yaxshi bo'lishini bilish uchun reja tuzilishi muhimdir.

Kouching texnologiyasining asosiy xususiyatlari:

- davri (haftada 1-2 marta, koucherlik mashg'ulotlarining davomiyligi o'rtacha 30 dan 90 minutgacha, koucherning o'zi o'rtacha 2 oydan 1 yilgacha, ba'zan uzoqroq maqsad va vazifalarga qarab)

- sessiyalar oralig'ida mijozning mustaqil ishi (uy vazifasi)

- koucherlar tomonidan nazorat qilinadigan muayyan suhbat rejasi mavjud, agar tarbiyachi mavzudan chetga chiqsa, koucher suhbatni to'g'ri yo'lga qaytaradi.

- har bir koucherlik mashg'ulotidan so'ng xulosa tuziladi, ushbu mashg'ulotdan keyingi mashg'ulot oralig'idagi davr uchun chora-tadbirlar rejasi tuziladi. Koucher shunchaki savol bermaydi balkim, u so'raydi, fikr bildiradi va tarbiyachiga hali so'ramagan yoki berishni istamagan savollariga javob topishga yordam beradi, shuningdek, tarbiyachi tomonidan ilgari o'rganilgan muammoga boshqa tomondan yondashishga yordam beradi. Koucherlik san'ati - tarbiyachining ijodiy salohiyatini rivojlantirishga yordam berishdir.

Koucherlik pedagogik faoliyatni tashkil etish uchun tarbiyachilarni tayyorlash shakli sifatida tarbiyachilarga;

- o'qituvchilarning samarali yo'nalishdagi qobiliyatlarini rivojlantirishga imkon beradi bolalar, ota-onalar va hamkasblar bilan o'zaro munosabatlarni yaxshilaydi;

- ularda belgilangan maqsadlarga erishishda samarali yordam ko'rsatadi

kasbiy faoliyatda o‘shish imkonini beradi;

Ushbu yuqorida keltirilgan fikrlarga tayanib shunday xulosa qilish mumkin; koucherlik bu inson salohiyatini ochish san’atidir. Hozirgi davr talabi bo‘lgan kreativ fikrlovchi yosh avlodni kamolga yetqizishda xizmat qiladigan tarbiyachilar bilan kouching texnologiya asosida ish olib boish uning ilmiy salohiyatini ochishga va komil insonlarni tarbiyalashdek mashaqqatli mehnatlarida ildam harakat qilishga yordam beradi. Maqolani buyuk faylasuf olim Konfutsiyning quyidagi fikrlari bilan yakunlamoxchiman: “Faqat ilm izlaganlarga ko‘rsatma bering. Faqat o‘z fikrlarini aniq ifoda etishni bilmaganlarga yordam bering. Maydonning bir burchagini o‘rganib, qolgan uchtasini tasavvur qilishga qodir bo‘lganlarga o‘rgating”.

XULOSA

Ushbu jarayonda o‘z oldiga kasbiy va shaxsiy o‘shish, shaxsiy kompetentsiyani oshirish vazifasini qo‘ygan tarbichilarga individual yordam ko‘rsatiladi. Kouching texnologiyasi tarbiyachilarni ijtimoiy tashabbuskor, faol, kreativ, o‘z fikrini erkin bayon eta olishlari uchun asosiy daturul amal bo‘la oladi deb xisoblaymiz. Shunday ekan zamonaviy maktabgacha ta’lim tizimiga ushbu texnologiyani jadallik bilan olib kirib, amaliyotga qo‘llash ta’lim sifatini oshirishga samarali xissa qo‘shadi.

REFERENCES

1. Shabanov, A.G. Yoshlarning ijtimoiy faolligi ijtimoiy-pedagogik hodisa / A.G. Shabanov // Sibir pedagogikasi jurnal. - 2010. - No 2. - B. 384–393. - 0,7 p.l.
2. <file:///C:/Users/User/Downloads/autoref-formirovanie-sotsialnoi-initsiativnosti-studentov-sredstvami-kouching-tekhnologii.pdf>
3. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X21001086>
4. “Coaching to support teacher technology integration in elementary classrooms” Yin-Chan Liao
5. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X22000683>
6. <https://www.maam.ru/detskijsad/pedagogicheskaja-ideja-kouching-kak-inovacionaja-forma-podgotovki-nachinayuschih-pedagogov-k-vzaimodeistviyu-s-detmi-i-roditeljami.html>
7. Karimova, B. K., & Oripova, M. S. (2021). Formation of national pride based on hadiths in primary school children of houses of kindness. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(4), 652-665.

8. Karimova, M. O., & Saidullaeva, A. R. (2020). Pedagogical basis of the use of universal and national values in the spiritual and moral education of children in the family. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(7), 8547-8555.
9. Makhmutovna, T. K., & Ibragimovna, T. I. (2020). Specific features of the pedagogical process focused on increasing the social activity of youth. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 9(6), 165-171.
10. Muhammadjonovna, U. N., Makhmutovna, T. H., & Kurbonovich, M. U. (2020). IMPROVING THE MECHANISM OF INCREASING THE SOCIAL ACTIVITY OF YOUNG PEOPLE IN THE DEVELOPMENT OF A DEMOCRATIC AND LEGAL SOCIETY. *JCR*, 7(12), 3133-3139.
11. Mukhammedovna, U. N., & Oyturaxonovna, I. S. (2019). IMPROVING SOCIAL ACTIVITY OF YOUTH IN UZBEKISTAN AS THE DEMOCRACY AND DEVELOPMENT OF LEGAL SOCIETY. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol*, 7(12).
12. Otajonovna, K. M., & Kizi, A. K. G. (2021). Pedagogical bases of formation of innovative culture of the educator of preschool educational institution. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 457-460.
13. SAIDKULOVICH, S. B., & UGLI, T. J. U. The Social Pedagogical Necessity of Developing Students' Aesthetic Culture in the Process of Globalization. *International Journal of Innovations in Engineering Research and Technology*, 8(1), 75-77.
14. Shermukhammadov, B. (2022). Creativity of a Teacher in an Innovative Educational Environment. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 22(12), 127.
15. Tuychieva, I. I. (2018). Mechanisms Ensuring Children's Thought Activity Development at Preschool Education Process. *Eastern European Scientific Journal*, (6).
16. Tuychieva, I., Aripov, S., Madaminova, D., & Mustaev, R. (2021). THE PEDAGOGICAL SYSTEM OF PREPARING BOYS FOR FAMILY RELATIONSHIPS IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS. *湖南大学学报 (自然科学版)*, 48(8).
17. Tuychiyeva, I., & Jo'Rayeva, S. (2022). OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA KREDIT-MODUL TIZIMINING AHAMIYATI. *Science and innovation*, 1(B7), 1349-1354.
18. Urinova, N. M., & Abdullaeva, N. (2021). Opportunities to use project-based teaching technology in the development of students' research

competence. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(3), 2344-2348.

19. Urinova, N., & Abdullaeva, N. (2020). Opportunities for formulating research skills for higher education students. *Молодой ученый*, (11), 193-195.

20. Абдулазизова, Н. А., & Закирова, Д. С. (2016). VALUE OF DISTANCE LEARNING IN CONTINUING EDUCATION. *Учёный XXI века*, (12 (25)), 42-45.

21. Ахмедов, Б. А. (2020). Сиддиков Бахтиёр Саидкулович, Джалалов Бахромжон Бегмурзаевич МОДЕРНИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАНИЯ-ОСНОВНОЙ ФАКТОР В ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ. *Academy*, 9, 60.

22. Ахмедов, Б. А., Сиддиков, Б. С., & Джалалов, Б. Б. (2020). МОДЕРНИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАНИЯ-ОСНОВНОЙ ФАКТОР В ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ. *Academy*, (9 (60)), 20-22.

23. Рафикова, Д., & Каримова, М. (2021). Нормативно-правовое обеспечение процессов модернизации высшего педагогического образования Республики Узбекистан. *Общество и инновации*, 2(8/S), 214-226.

24. Сиддиков, Б. С., & Джалалов, Б. Б. (2016). OBJECTIVES OF THE YOUTH ACTIVITY BY TEACHING TRAINING. *Учёный XXI века*, (6-2 (19)), 41-44.

25. Сиддиков, Б. С., & Джалалов, Б. Б. (2016). ЗАДАЧИ РАЗВИТИЯ АКТИВНОСТИ МОЛОДЁЖИ С ПОМОЩЬЮ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТРЕНИНГОВ. *Ученый XXI века*, (6-2).

26. Туйчиева, И. И. (2019). ВОПРОСЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ АКТИВИЗАЦИИ МЫСЛИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДЕТЕЙ В ПРОЦЕССЕ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ. In *PSYCHO-PEDAGOGICAL PROBLEMS OF A PERSONALITY AND SOCIAL INTERACTION* (pp. 22-25).

27. Туйчиева, И. И., & Ганиева, Г. В. (2016). ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИНЦИПОВ ПЛАНИРОВАНИЯ РАБОТЫ ПО РАЗВИТИЮ РЕЧИ. *Ученый XXI века*, 48.

28. Уринова, Н. М., & Байджанов, Б. Х. (2016). Социально-педагогические особенности подготовки будущих учителей к воспитательной работе. *Учёный XXI века*, (4-2 (17)), 21-24.

29. Шермухаммадов, Б. (2012). Использование различных методов, форм и средств в воспитании молодежи. *Актуальные проблемы современной науки*, (5), 80-83.